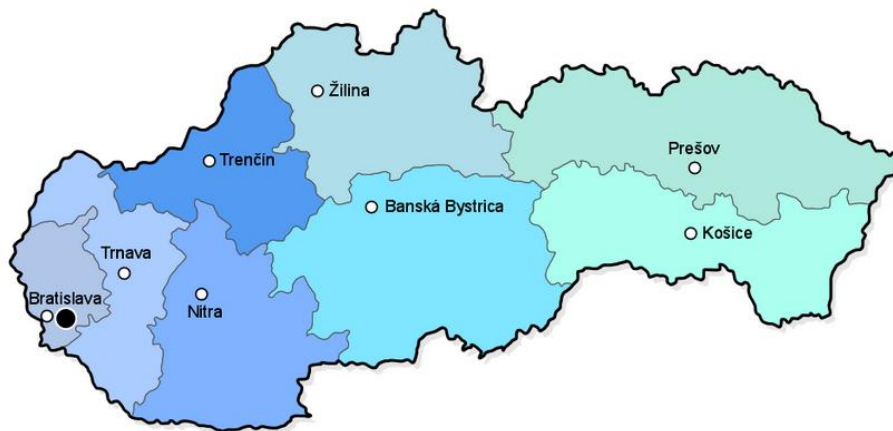

Štátna školská inšpekcia

Alternatívne pedagogické systémy

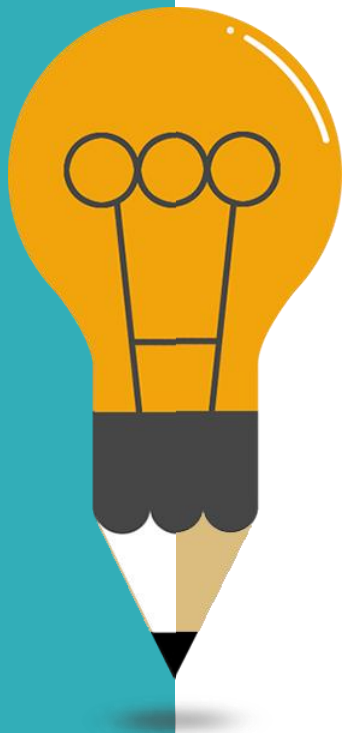

© RNDr. Anežka Nováčeková

ŠIC Košice

november 2020

Obsah

01

Potreba zmeny

02

Edukatívne alternatívy

03

Úspešné systémy

04

Záver

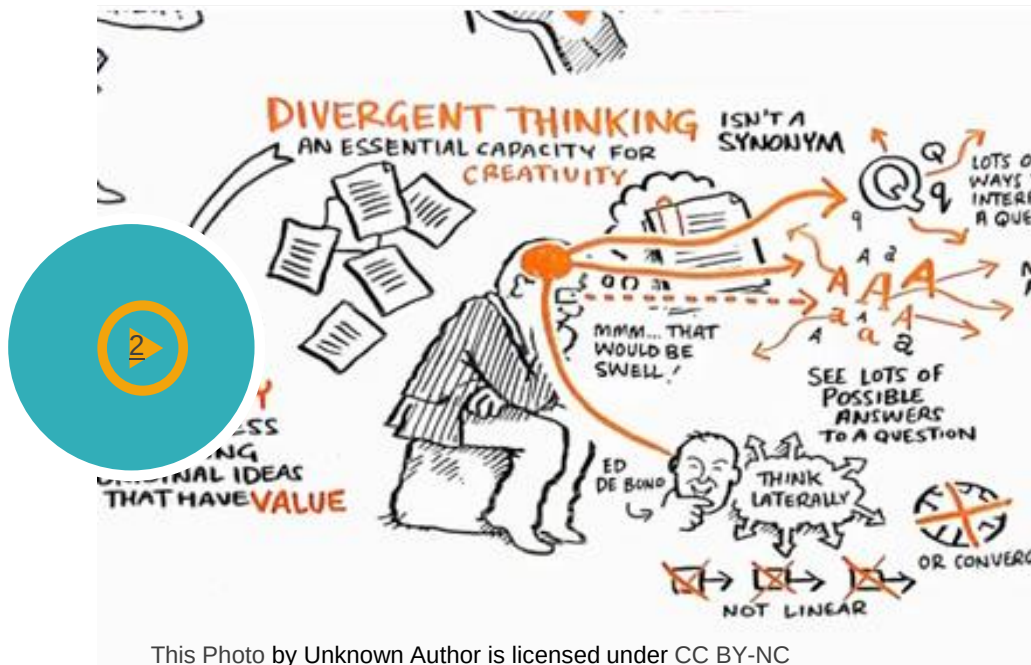
Potreba zmeny

pokrok v oblasti vedy, výskumu a vývoja
transformácia spoločnosti

Obavy

Dôvody prečo sa edukátori zaoberajú potrebou zmeny vzdelávania

- ❑ Nízke výsledky v meraniach vedomostí
- ❑ Nezaujímajú žiakov o vzdelávanie
- ❑ Zvýšený výskyt porúch učenia
- ❑ Predčasne ukončená šk. dochádzka
- ❑ Uplatnenie/neuplatnenie v praxi

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-NC](#)

Vývoj spoločnosti

Pokrok v životnom prostredí jedinca vyžaduje nové kompetencie

Spoločnosť

robotizácia

automatizácia

globalizácia, digitalizácia

umelá inteligencia

Jednotlivec

digitálna gramotnosť

kritické myslenie

učiť sa učiť/celoživotné

vzdelávanie, tímový hráč

Generácia — **GEN X** — **GEN Y** — **GEN Z** — **GEN Alfa**

kazety

diskety

počítače

PC, MP3/MP4, USB,

mobilné telefóny, E-knihy

vzdelávacie softvéry, vzdelávacie

experimentálne systémy

inteligentné telefóny

tablety, applety, aplikácie,

sociálne siete

streamovacie TV, podcasty,

komunikačné platformy

IKT

IKT

IKT

Reformy školstva

1990 - 2008

- ❑ Právna subjektivita škôl
- ❑ Normatívne financovanie

2008

- ❑ reforma obsah u vzdelávania
- ❑ ŠVP
- ❑ 2-úrovňový model vzdelávania
- ❑ Školský zákon
- ❑ Zákon o PZ
- ❑ Kreditový systém

2015

- ❑ iŠVP
- ❑ Mierne zmeny v obsahu vzdelávania

2020

- ❑ Zákon o PZ a OZ
- ❑ Profesionálny rozvoj PZ
- ❑ Vízia - **Moderné školstvo**

Edukatívne alternatívy

„Filantrop Švajčiar Johann Pestalozzi, americkí transcendentalisti: Thoreau, Emerson a Alcot, z
akladatelia "progresívneho,, vzdelávania — Francis Parker a John Dewey či pionieri ako Maria
Montessori a Rudolf Steiner, okrem intých, trvali na tom, že **vzdelávanie by malo byť chápané
é ako umenie kultivovania**

**morálnych, emocionálnych, fyzických, psychických a spirituálnych stránok vývoja dieťa
t'a.“ 3**

Príklady dôvodov na hľadanie alternatív

Nespokojnosť so

štandardným systémom

Výhrady k učiteľom,
hodnoteniu, prístupu

Tradície

Rodina uznáva určité
princípy/hodnoty/názory

Individuálne potreby dieťaťa

Dieťa má špeciálne potreby

Náboženstvo/viera

Výchova v náboženskom
presvedčení

Hodnoty a postoje spojené so
životom konkrétnej cirkvi

Jazyk

Potreba učiť sa v inom jazyku

Dieťa pochádza z

bilingválneho resp. prostredia

národnostných menšín

Budúca kariéra

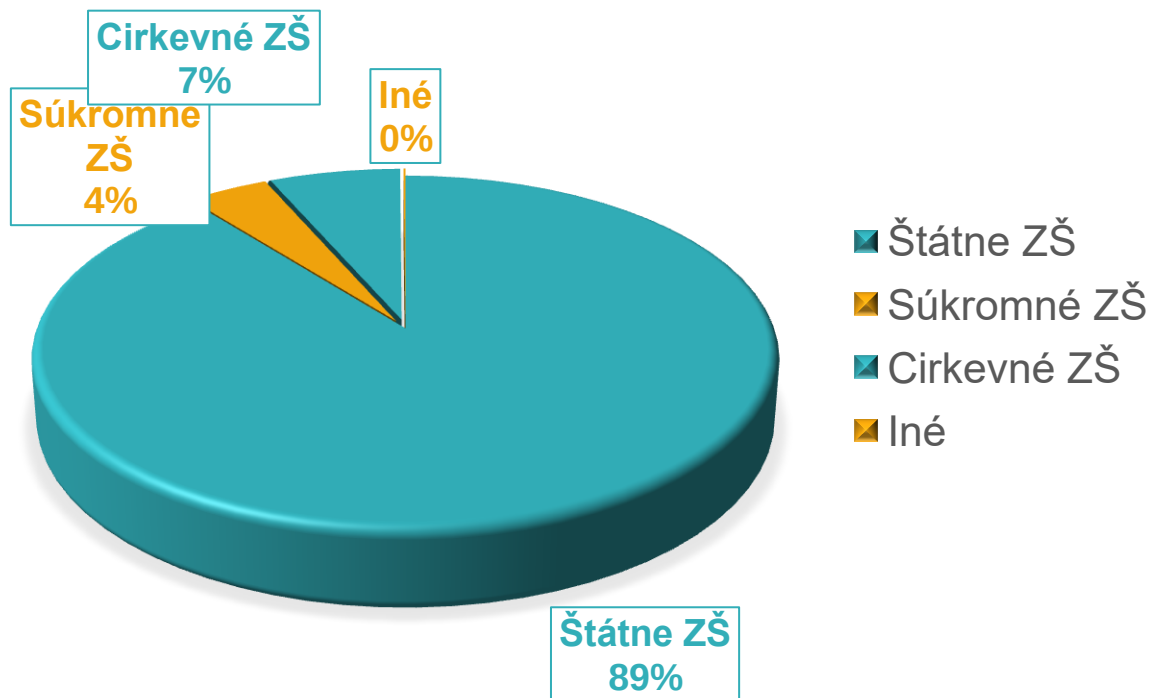

Vzdelávacie alternatívy na ZŠ

Základné školy na Slovensku

Sieť škôl - 2019/2020 ⁴

Príklady alternatívnych škôl a systémov

An Introduction to Educational Alternatives [Úvod do vzdelávacích alternatív] ⁵

Waldorfská (Steiner) škola

Spirituálne založená škola

Rozvoj potrieb celého dieťaťa,

Rudolf Steiner, Nemecko, 1919

Montessori škola

Prirodzený vývoj dieťaťa, ktoré je
súčasťou vesmíru, Maria

Montessori, Taliansko

Cirkevné školy

Odlišný kontext a zmysel
pozorovaného sveta

Princípy kresťanských hodnôt a po
stojov

Lesná/prírodná škola

Utváranie vzťahu k prírode a zdr
avý životný štýl

Dánsko, 1950

Jenská škola

Rodinná atmosféra, podnetné
prostredie pre slobodný rozvoj

Peter Petersen, Nemecko, 1923

Domáce vzdelávanie

Vzdelávanie dieťaťa doma osobou
s pedagogickým vzdelaním
individuálne vzdelávanie (I. stupeň)

Montessori škola

Slovenská asociácia Montessori ⁶

„Kozmické vzdelávanie“

Človek ako súčasť vesmíru

- ☐ poznávanie sveta v jeho celistvosti
- ☐ dôležité je učenie sa, nie byť učený
- ☐ zdrojom poznania je samostatná práca žiakov, experimentovanie
- ☐ rozvoj tvorivosti žiakov
- ☐ slovné hodnotenie výkonov vzhľadom k schopnostiam žiakov
- ☐ blokové vyučovanie
- ☐ vekovo zmiešané skupiny

Ciele a princípy

Harmonický rozvoj dieťaťa, jeho angažovanie sa na vlastnom vzdelávaní

Vzdelávací/výchovný program

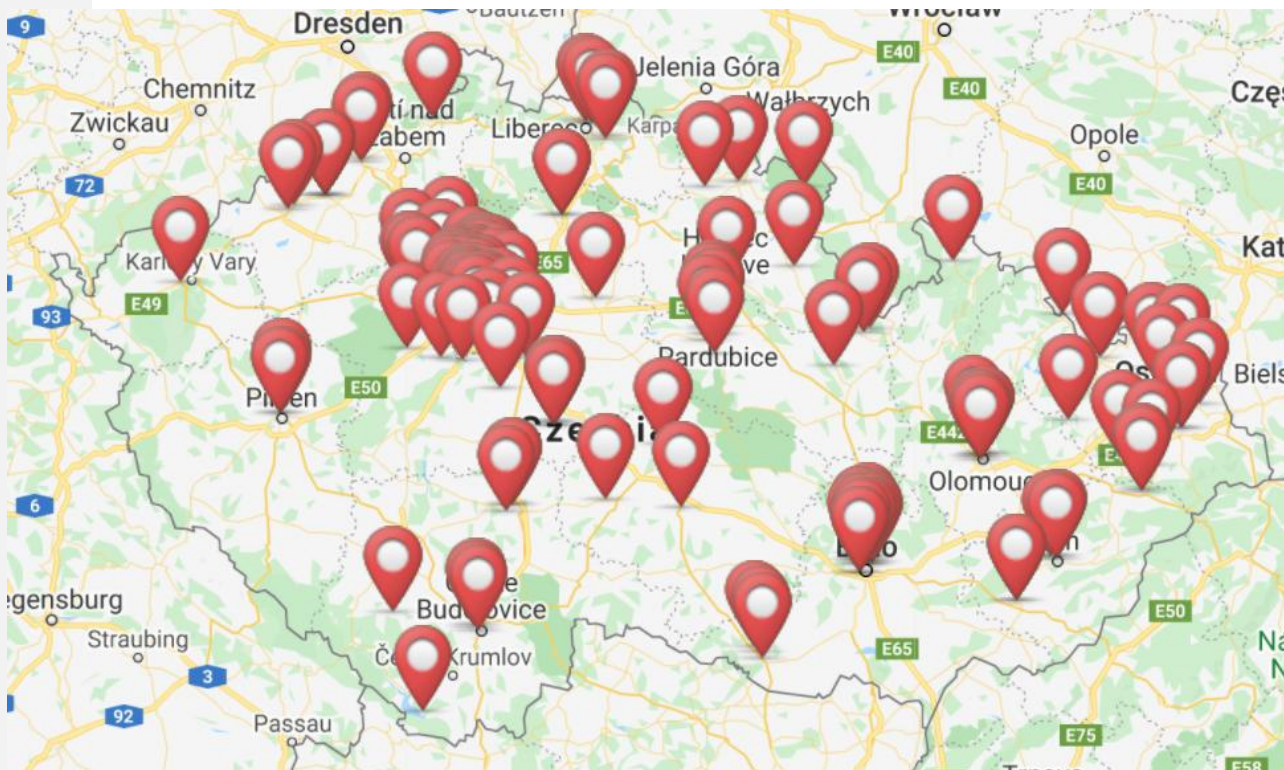
Rovnováha kognitívnej, pohybovej, emocionálnej a sociálnej zložky

Forma organizácie

80 % samostatná práca podľa výberu detí, blokové vyučovanie

Hodnotenie výsledkov

Bez klasifikácie, spätná väzba -oceňuje sa to čo dieťa zvláda

Česká republika Montessori školy ⁷

Školy, škôlky a ostatné
zariadenia s Montessori
výukou nájdete na stránke
spoločnosti Montessori ČR

Waldorfská škola

Asociácia waldorfských škôl a škôlok ⁸

Ciele a princípy

Poskytnúť žiakom široký, nešpecializovaný základ, súlad medzi vedou, umením a duchovnými hodnotami

Vzdelávací/výchovný program

Predmety sú rovnocenné, rozvoj dieťaťa v praktických a umeleckých odboroch

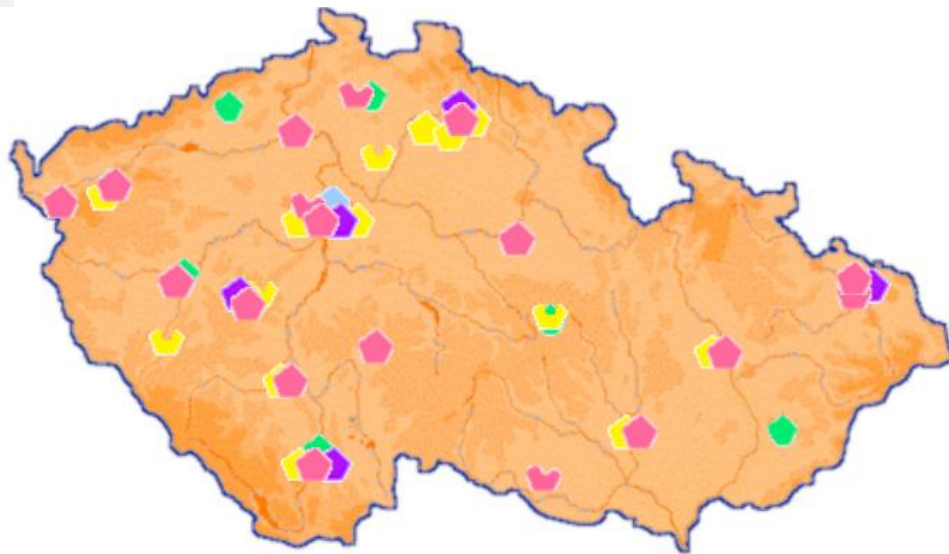
Forma organizácie výchovy a vzdelávania

Bloky (epochy) majú časť vyučovaciu, rytmickú a rozprávačskú, zážitkové učenie

Hodnotenie výsledkov

Slovné hodnotenie - charakterizuje slabé a silné stránky žiaka, jeho pokroky i ťažkosti

Česká republika

Waldrofské školy ⁹

V České republice je
viacero materských,
základných ale aj stredných
škôl, ktoré združuje
„Asociace Waldorských
škôl“.

Príklady alternatívnych súkromných ZŠ

na Slovensku v školskom roku 2019/2020

Sieť škôl

Na mape sú znázornené klasické reformné školy - Waldorfské a Montessori školy, ktoré boli zaradené do Siete škôl v školskom roku 2019/2020

Waldorfská ZŠ

SZŠ, Vihorlatská
10, BA
SZS waldorfská,
Polárna 1, KE

Montessori ZŠ

SZŠ s MŠ,
Borinská 23,
BA

Iné príklady SZŠ

FELIX,
FUTURUM,
DSA,
Bilingválne

Alternatívne školy

V celkového počtu základných škôl zaradených do siete škôl v školskom roku 2019/2020 predstavovali alternatívne školy (súkromné/cirkevné/iné) 10,88 %.

Individuálne vzdelávanie

Podľa správy ŠŠI ¹⁰ zo školského roku 2018/2019
„Osobitý spôsob plnenia školskej dochádzky - individuálne vzdelávanie žiakov prvého stupňa ZŠ“
ako najčastejšie dôvody na povolenie individuálneho vzdelávania zákonní zástupcovia uvádzali :

- ☐ odmietavý postoj spádovej školy k riešeniu individuálnych, zdravotných alebo iných problémov žiaka
- ☐ negatívne skúsenosti s klasickým spôsobom vzdelávania, hodnotenia, obavy dieťaťa zo skúšania, preťažovanie, chýbajúci individuálny prístup
- ☐ uprednostňovanie tradičných výchovno-vzdelávacích spôsobov a metód práce a nedostatočné reflektovanie rozmanitosti žiakov
- ☐ „zachovanie integrity rodiny“, zachovanie práv a povinností rodičov odovzdávať dieťaťu svoj hodnotový systém a predstavu o dobrom živote

Individuálne vzdelávanie

Výhody a nevýhody

Emocionálna sloboda (bez stresu)

Blízka interakcia s rodičmi

Rešpektovanie potrieb žiaka

Možnosť venovať sa profilovým predmetom

Dostatok voľného času

Ústretovosť škôl v Českej republike v umožnení pokračovať na vyššom stupni

Deficit v stretávaní sa s rovesníkmi

Nároky na rodiča (čas, financie, kariéra)

Riziká/nebezpečenstvo (odbornosť)

Chýbajúca nadväznosť na vyššom stupni

Zabezpečenie overovania VVV žiakov

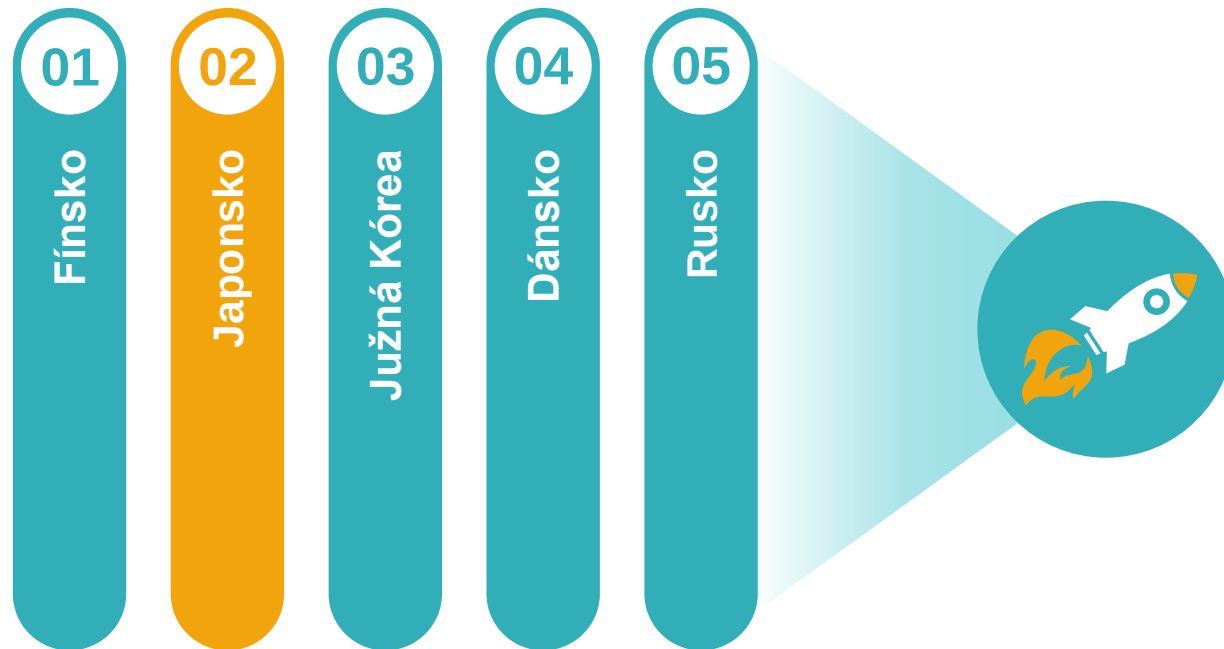
Nedostatočná kontrola podmienok zabezpečenia výchovy a vzdelávania a ochrany zdravia individuálne vzdelávaných žiakov v prostredí

Úspešné vzdelávacie systémy

Najlepšie vzdelávacie systémy

2020 11 12

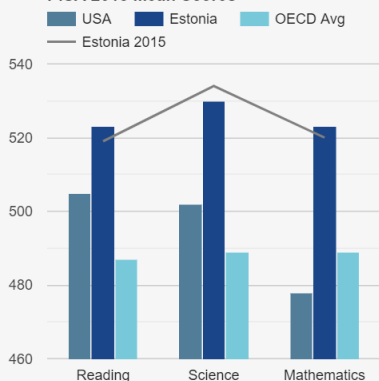
Top 5

Krajiny, ktoré majú
podľa populárnych
online stránok
najlepšie školské
systémy

Príklady najlepších vzdelávacích systémov

(PISA 2018) 13

PISA 2018 Mean Scores

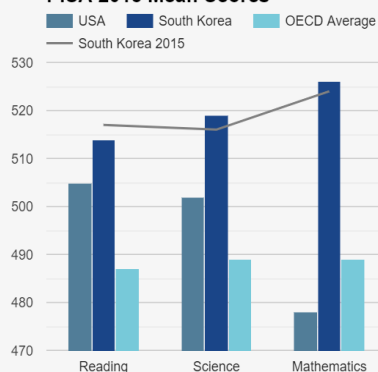

Estónsko

97 % štátne ZŠ

Spoločné kurikulum,
záver - skúška z 3
predmetov (estónsky
jazyk, matematika)

PISA 2018 Mean Scores

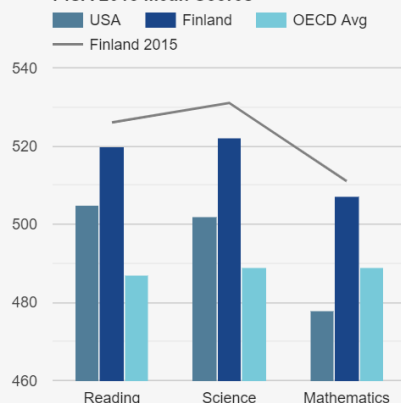

Južná Kórea

90 % štátne ZŠ

Národné kurikulum,
štandardizované
kritéria na učebnice
a pomôcky

PISA 2018 Mean Scores

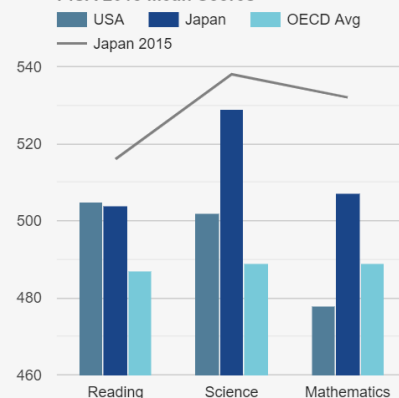

Fínsko

99 % štátne ZŠ

Národné povinné
kurikulum pre ZŠ
Asistenská podpora

PISA 2018 Mean Scores

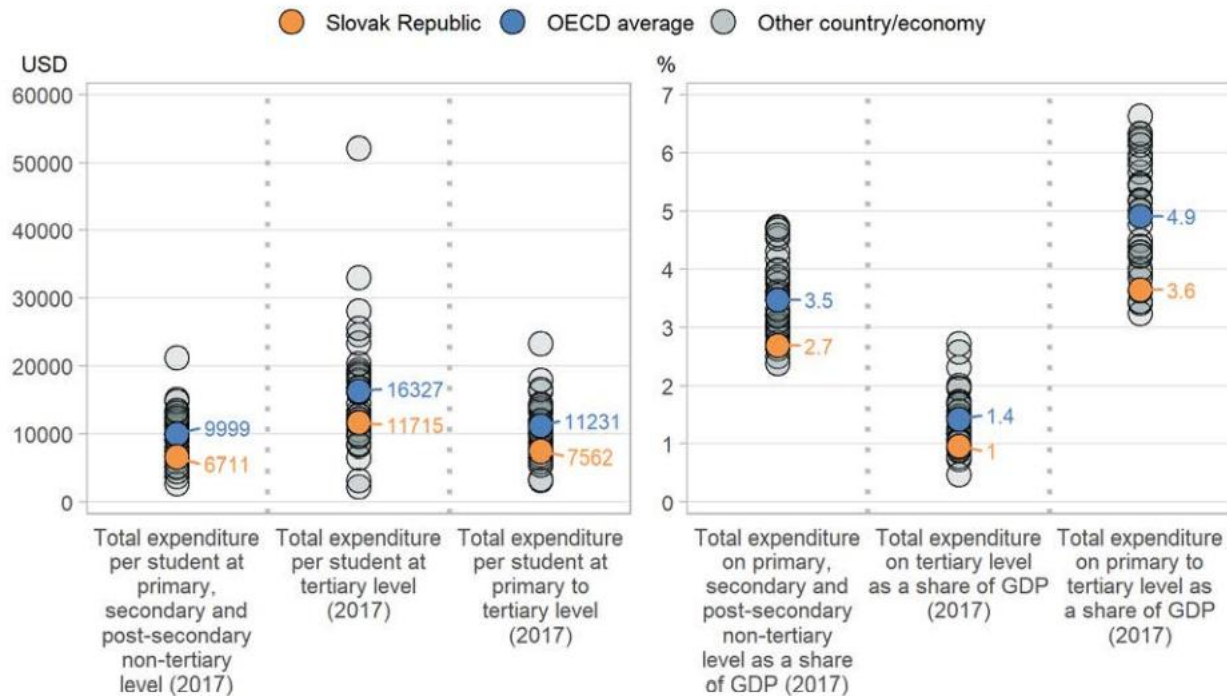
Japonsko

99 % štátne ZŠ

100% dochádzka
0% prepadnutí
Hodnotenie –
formou testu

Finančné zdroje investované do vzdelávacích inštitúcií (OECD 2020) ¹⁴

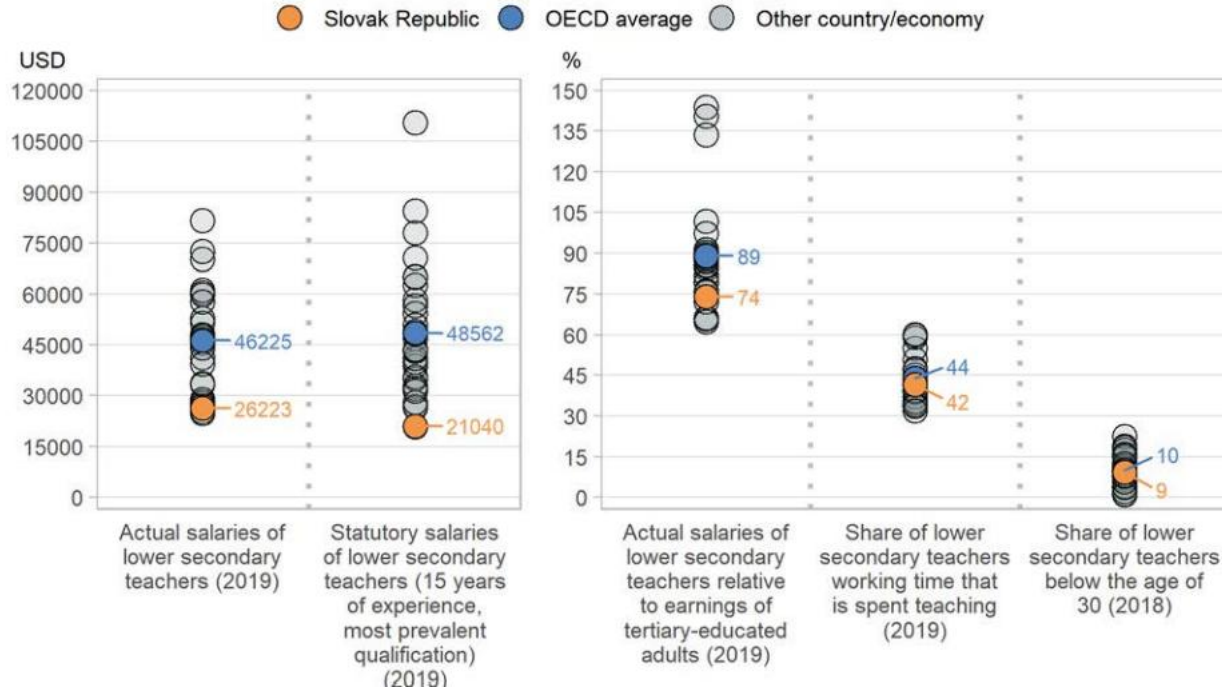
Výdavky na študenta/ročne

Pracovné podmienky učiteľov

(OECD 2020) ¹⁴

Platy učiteľov

Spoločné znaky úspešných reforiem 15

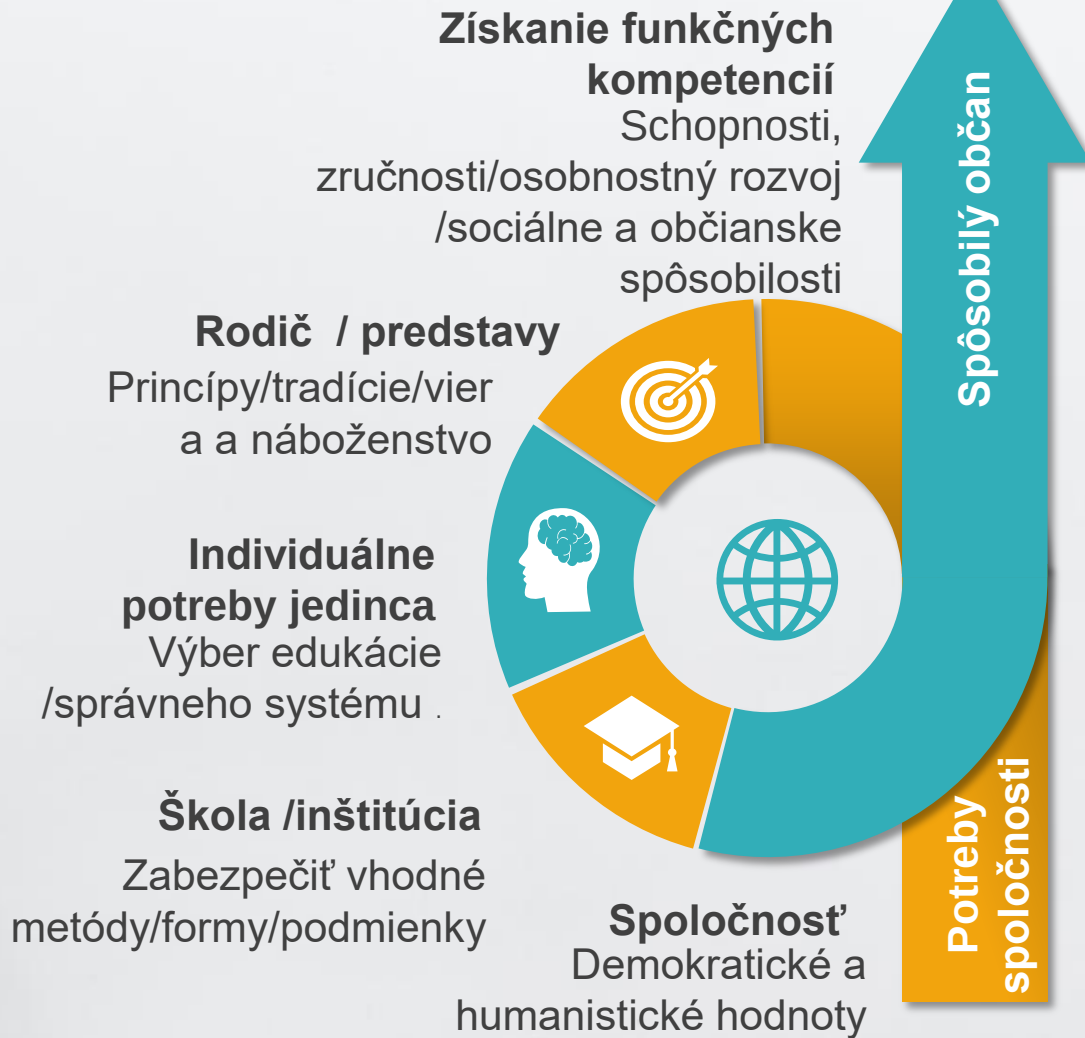
- ☒ **Učitelia**
Získať správnych ľudí pre úlohu učiteľa
- ☒ **Profesijný rast učiteľov**
Zabezpečiť im rozvoj tak, aby boli efektívnymi inštruktormi
- ☒ **Metódy/formy vyučovania, diferencovaný prístup**
Zabezpečiť, aby systém dokázal odovzdať každému žiakovi najlepší možný návod na učenie

Záver

„.... ak dnes budeme učiť tak ako sme učili včera, okrádame naše deti o zajtrajšok...“

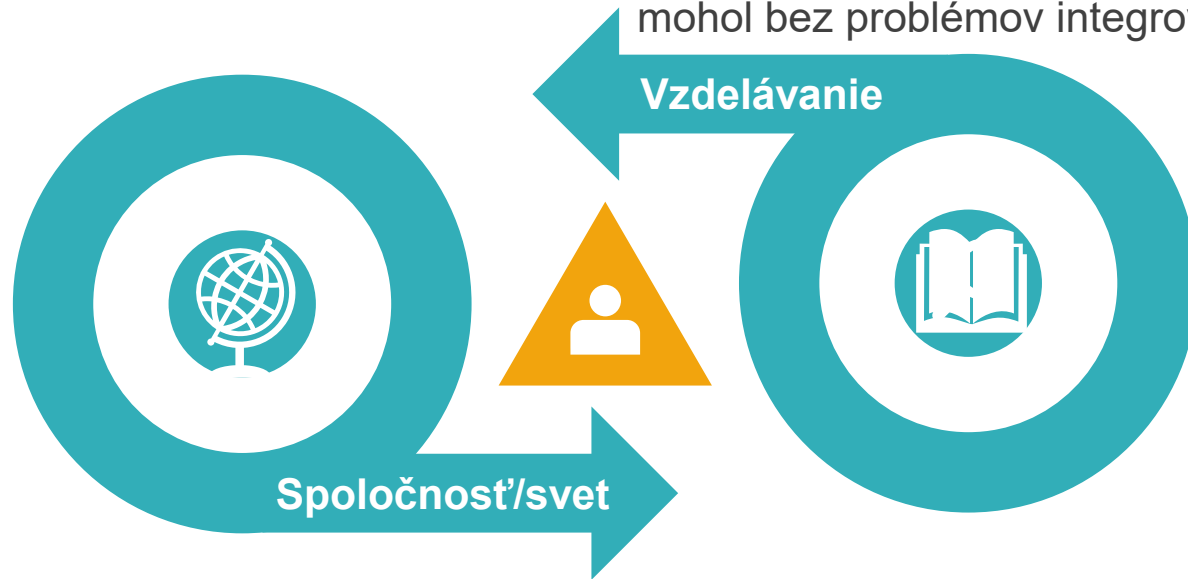
Vzdelanie

Príprava na život
v spoločnosti

Synergia

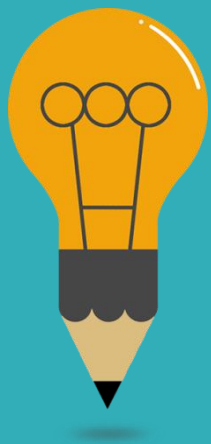
Vzdelanie sa musí vyvíjať tak, aby sa absolvent mohol bez problémov integrovať do spoločnosti

Pokrok a rozvoj vo vede, výskume a vývoji

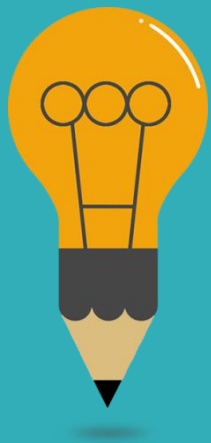
spoločnosti sa musí odraziť v rozvoji osobnosti

Zdroje

1. Sir Ken Robinson / TED Talks Education;
https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_how_to_escape_education_s_death_valley
2. The RSA; dostupné na: [RSA ANIMATE: Changing Education Paradigms - YouTube](#)
3. Ron Miller, Introduction to Holistic Education [Úvod do holistického vzdelávania] ; dostupné na: [A brief introduction to holistic education – infed.org:](#)
4. Centrum vedecko-technických informácií, Zoznamy škôl a školských zariadení 2019/2020; [CVTI SR > Informácie o školstve](#)
5. Robin Ann Martin, Originally published in Paths of Learning [Cesty učenia]; <<https://www.educationrevolution.org/store/resources/alternatives/introtoalternatives/>>
6. [Slovenská asociácia Montessori \(montessoria.sk\)](#)
7. [O asociácii :: Asociácia waldorfských škôl a škôlok \(iwaldorf.sk\)](#)
8. Asociace waldorfských škol České republiky; <http://www.iwaldorf.cz/skoly.php?menu=sko-vseFdjhsfgjh>
9. Montessori ČR; <<http://www.montessoricr.cz/skoly-a-skolky/mapa-a-vizitky>>

Zdroje

10. ŠŠI, Správa Osobitný spôsob plnenia školskej dochádzky – individuálne vzdelávanie žiakov prvého stupňa základnej školy, 2018/2019; dostupné na: <https://www.ssiba.sk>
11. [Top 10 Countries for Best Education Systems in the World | Mintbook](#)
12. <https://naijaquest.com/best-education-system-in-the-world/>
13. National Center on Education and the Economy, [Top Performing Countries – NCEE](#)
14. OECD (2020), Education at a Glance 2020: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris; <https://doi.org/10.1787/69096873-en>
15. Michael Barber and Mona Mourshed, How the world's best-performing school systems come out on top, McKinsey & Company, September 2007; [How the world's best-performing school systems come out on top | McKinsey](#)
16. [Študijný text - Alternatívne školstvo | doc. PhDr. Dagmar Kováčiková, CSc. | Pedagogická fakulta Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici \(umb.sk\)](#)

Credits

This presentation template created by [GoogleSlidesppt.com](https://www.google.com/slides/presentation/)

All shapes and Icons in this template were created by [GoogleSlidesppt.com](https://www.google.com/slides/presentation/)

All backgrounds in this template were created by [GoogleSlidesppt.com](https://www.google.com/slides/presentation/)

Illustrated images in this template were created by [GoogleSlidesppt.com](https://www.google.com/slides/presentation/)

Inserted pictures in this template were created by [pixabay.com](https://www.pixabay.com/)